

НАУКОВІ ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИМИ РИЗИКАМИ

Доценко І.О., аспірант

Хмельницький національний університет

Управління із застосуванням механізму управління ризиками може досягти необхідного результату лише за умови поєднання відповідно спрямованого взаємовпливу усіх його елементів. Науковими основами управління в першу чергу є система наукових знань, яка складає теоретичну базу практики управління, а точніше забезпечення практики менеджменту науковими рекомендаціями. Таким чином, в основі формування механізму управління мають бути покладені такі наукові підходи як:

- процесний, в якому діяльність направлена на досягнення цілей підприємства і розглядається не як одночасна дія, а як серія безперервних взаємопов'язаних дій оцінки та зниження впливу дії ризиків;

- системний, який забезпечує цілісність механізму як системи з визначеною структурою;

- ситуаційний, забезпечує безперервні дослідження зовнішнього середовища, а саме ризикових умов, до яких має пристосовуватись підприємство використовуючи специфічні засоби, які забезпечують адаптацію до конкретних зовнішніх змін;

- інтеграційний, націлений на поглиблення взаємодії суб'єктів управління з об'єктами, посилення взаємодії і взаємозв'язку між підсистемами механізму управління підприємницькими ризиками в системі економічної безпеки;

- комплексний, забезпечує інтеграцію економічних інтересів підприємства та дії ризиків, формує механізм узгодження їх впливу та визначає рівень допустимих меж;

- нормативний, встановлення нормативів управління механізму по всіх важливих елементах підсистем.

Слід зазначити, використання одного підходу не виключає застосування іншого, а навпаки передбачає комплексне взаємоузгоджене використання зазначених вище підходів і методів управління, оскільки кожен з них висвітлює окремий аспект управління і не охоплює діяльність підприємств а в цілому. Розглянуті підходи повинні застосовуватись при управлінні ризиками підприємства одночасно, доповнюючи один одного, з метою забезпечення його економічної безпеки.

В сучасній економічній літературі існують різні підходи до визначення принципів управління підприємницькими ризиками. Їх розробками у цій галузі займалися такі науковці, як Старостіна А.О. [1], Внукова Н.М. [2], Альгін А.П. [3], Вітлінський В.В. [4] та інші. Основний принцип управління

підприємницькими ризиками зводиться, на їхню думку до того, що стосовно внутрішніх причин виникнення ризиків повинні застосовуватись превентивні тобто попереджуючі заходи, а щодо зовнішніх факторів – компенсаційні. Загальними принципами, для сучасної організації процесу управління підприємницькими ризиками, на нашу думку, є наступні:

- максимізації, який передбачає прагнення до найширшого аналізу можливих причин та чинників щодо виникнення ризику, тобто – цей принцип наголошує на необхідності зведення рівня невизначеності до мінімуму;

- мінімізації – означає, що управлінці намагаються звести до мінімуму, по-перше, спектр можливих ризиків, а по-друге, мінімізувати ступінь впливу ризику на свою діяльність;

- керованості – у складі прийнятих ризиків підприємства мають знаходитись переважно ті ризики, які піддаються нейтралізації;

- постійної готовності до реагування – означає постійне реагування на внутрішні та зовнішні чинники ризику, що дає змогу зміцнювати конкурентну позицію підприємства та підвищувати його потенціал;

- превентивності дій – краще запобігти впливу ризику, ніж забезпечувати нейтралізацію його негативних наслідків;

- економічності – витрати підприємства на управління ризиками, їх нейтралізацію не повинні перевищувати суми можливих економічних втрат по ньому навіть при найвищому ступені вірогідності настання ризикового випадку;

- комплексності – управління підприємницькими ризиками не може відбуватися окремо за підрозділами, що обумовлена їх тісним взаємозв'язком та залежністю один від одного, тому процес управління має здійснюватися комплексно та скоординовано на всіх рівнях та у підрозділах системи;

- системності – вибір та застосування системи управлінських дій та методів по відношенню до підприємницьких ризиків;

Дотримування розглянутих принципів в процесі формування і реалізації економічного механізму управління підприємницькими ризиками в системі економічної безпеки підвищить ефективність вживаних адаптаційних заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Старостіна А.О. Ризик – менеджмент: теорія та практика. / А.О. Старостіна, В.А. Кравченко. – К.: Кондор, 2004. – 92 с.

2. Внукова Н.М. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств: проблеми теорії та практики: Монографія. / Н.М. Внукова, В.А. Смоляков. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006.- 184 с.

3. Альгін А.П. Грани економічного ризику. / А.П. Альгін. – М.: Знание, 1991. – 63 с.

4. Вітлінський В.В., Ризикологія в економіці та підприємстві. / В.В. Вітлінський, Г.І. Великоіваненко. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.